

Til § 8-6 Klage over sosialtjenestens og helse- og sosialstyrets vedtak

Fra 1. januar 1994 har kommunene ikke plikt til å ha et helse- og sosialstyre. § 8-6 er derfor endret slik at kommunen ikke lenger er pålagt å ha forberedende klagebehandling i to trinn.

Helse- og sosialstyrer opprettet i inneværende kommunestyreperiode skal imidlertid fortsette sin virksomhet inntil kommunestyret vedtar noe annet.

I overgangsperioden skal derfor helse- og sosialstyret, eventuelt klientutvalget, inntil videre fortsette å behandle klager etter sosialtjenesteloven.

Administrasjonen kan ikke selv beslutte å oversende klager direkte til fylkesmannen. Slik avgjørelse kan bare fattes av kommunestyret eller annet organ som har fått delegert denne myndighet.

Etter overgangsperioden følger det av lovens system at klagen går direkte fra administrasjonen til fylkesmannen.

Til § 8-8 Taushetsplikt

Det vises til nytt rundskriv om taushetsplikt i sosialforvaltningen. (Rundskriv I-9/94.)

TIL KAPITTEL 9 SAKSBEHANDLING I TVANGSSAKER

Til § 9-4 Innledning til sak som nevnt i § 9-1 første ledd

Det tidligere pålegg om at forslag om å reise tvangssak må forelegges helse- og sosialstyret er opphevet.

Ønsker kommunen at saken skal forelegges et folkevalgt organ, er det i § 9-4 tredje ledd nå stilt krav om at organet skal ha fem medlemmer.

TIL KAPITTEL 10 OM ANSVARET FOR Å GI HJELP ETTER LOVEN

Kommunens ansvar overfor utenlandske statsborgere

Det vises i utgangspunktet til kommentarene i rundskriv I-1/93, s 195 flg.

Departementet har mottatt en rekke henvendelser om sosialhjelp til utenlandske statsborgere, særlig om hvilken kommune som har ansvaret ved flytting mellom kommuner. Departementet skal derfor presisere følgende:

I sosialtjenestelovens forarbeider, Ot. prp. nr 29 (1990-91) side 168 er uttalt:

“Hva slags hjelp oppholdskommunen er forpliktet til å gi etter de ulike kapitlene i loven, må vurderes ut fra den situasjon søkeren er i. Den fulle forpliktelsen etter loven vil være aktuell ved fast opphold. Ved midlertidig og kortvarig opphold kan det være aktuelt å gi nødhjelp. Ved vurderingen av hvilke tiltak som er nødvendig, kan det tas hensyn til eventuelle tilbud i andre kommuner. Er det satt i verk tilfredsstillende hjelpetiltak for en person i en kommune vil vedkommende vanligvis ikke ha behov for hjelp til samme formål i en annen kommune. Således vil f eks flyktninger og asylsøkere som er tatt imot i statlig beredsskap eller av en annen kommune ikke ha behov for hjelpetiltak i andre kommuner.”

Oppholdskommunen må foreta en behovsprøving - en vurdering av hjelpebehovet - der eventuelle tilbud i annen kommune vil være relevant. Her som ellers gjelder prinsippet om at sosialhjelpen er subsidiær: kommunen har bare forpliktelser i den utstrekning søker ikke kan forsørge seg selv eller kan gjøre gjeldende krav annetsteds. I så måte gjelder det ingen spesielle regler for flyktninger i forhold til nordmenn.

En flyktning med tilfredsstillende tilbud i en kommune, vil vanligvis ikke ha behov for den samme hjelp i annen kommune. Vedkommende har da normalt ikke krav på slike ytelser i en annen kommune.

Dette forhindrer ikke at oppholdskommunen i enkelte tilfeller kan være forpliktet til å yte nødhjelp eller annen begrenset bistand.

Det må også understrekes at det kan finnes situasjoner der det vil være åpenbart urimelig av oppholdskommunen å avslå søknad om sosialhjelp. Individuelle forhold av personlig, familiemessig eller helsemessig karakter kan i noen tilfeller medføre et annet ansvar for oppholdskommunen enn hva som følger av hovedprinsippene ovenfor.

Et spørsmål i denne forbindelse er også om sosialtjenesteloven inneholder virkemidler som kan sikre at flyktninger ikke avvikler alle tiltak i utplasseringskommunen, for deretter å flytte til en annen kommune og være berettiget til sosiale tjenester der.

Sosialtjenesteloven har ingen bestemmelser som direkte regulerer dette. Men det må understrekes at den kommune som har inngått avtale med utlendingsmyndighetene om bosetting av en flyktning har påtatt seg en forpliktelse. Denne kommunen mottar også økonomisk tilskudd for å bosette flyktningen. Denne kommunen forutsettes derfor å ha et tilbud til de flyktninger kommunen har inngått avtale om. Dersom kommunen opprettholder dette tilbudet på tross av at flyktningen forlater kommunen, vil ikke flyktningen ha krav på de samme tjenester i en annen kommune. Dersom det oppstår tvist mellom kommunene om ansvaret, behandles denne av fylkesmannen etter reglene i § 10-3.

Nærmere om unntaksbestemmelsen i § 10-1 annet ledd

I de tilfeller en person oppholder seg i institusjon/bolig med heldøgns omsorgstjeneste er det tidligere oppholdskommune som har ansvaret for tiltak etter sosialtjenesteloven, samt å dekke utgiftene forbundet med dette. Det understrekes at det er denne kommunen som

er ansvarlig for å vurdere tiltak og utgifter selv om inntaket ikke har gått via sosialtjenesten. I så fall må det søkes om garanti for oppholdsutgiftene fra sosialtjenesten snarest mulig. Kommunen må vurdere på selvstendig grunnlag om klienten har et hjelpebehov som tilsier institusjonsplass/plass i bolig med heldøgns omsorgstjenester.

Etter utskrivningen er det den nye oppholdskommunen som er ansvarlig for tjenestetilbudet, men utgiftene kan i visse tilfeller kreves refundert fra oppholdskommunen forut for inntaket.

Et vilkår for å kunne gjøre tidligere kommune ansvarlig for utgiftene er at denne kommunen er blitt kontaktet i forbindelse med utskrivningen. Refusjonsansvaret vil da påløpe inn til hjelpebehovet opphører. Dersom vedkommende blir hjelpetrengende på ny, vil dette være den nye oppholdskommunens ansvar etter de vanlige regler.

Departementet har videre fått en del henvendelser om hvilken grad av kontakt som må foreligge for at ansvar kan gjøres gjeldende, og vil kommentere dette slik:

Ved utskrivning fra institusjon/bolig som krever tiltak fra sosialtjenestens side skal det tas kontakt med sosialtjenesten i god tid før utskrivningen, jf § 7-6 annet ledd. Slik kontakt må da tas med sosialtjenesten i den kommune som er ansvarlig under oppholdet i institusjonen. Kommunen må få mulighet til å vurdere hjelpebehovet. Det er institusjonen/boligen som må bistå klienten med å kontakte den ansvarlige kommune. Hvis slik kontakt først tas etter at vedkommende er ute av institusjonen/boligen vil tidligere oppholdskommunes ansvar som utgangspunkt være bortfalt.

Har en person, på eget initiativ tatt opphold i f.eks. privat aldershjem der vedkommende selv fullt ut har dekket oppholdsutgiftene, vil den tidligere oppholdskommune ikke være ansvarlig for utgifter som senere påløper under oppholdet eller i forbindelse med utskrivning. Vedkommende vil være i samme stilling som andre personer som tar opphold i vanlig bolig i ny kommune.

Nærmere om de institusjoner/boliger som faller inn under § 10-1 annet ledd

Det later til å råde noe usikkerhet om hvilke institusjoner som faller inn under bestemmelsen, og dermed unntaket i annet ledd.

Bestemmelsen skiller ikke mellom institusjoner under lov om sosiale tjenester og institusjoner under andre lover. Det er med andre ord ikke bare sosiale institusjoner bestemmelsen regulerer.

Bestemmelsen skiller heller ikke mellom offentlige og private institusjoner. For de private institusjoner skiller ikke mellom de institusjoner som er inntatt i fylkeskommunens planer etter § 7-2, og institusjoner som ikke er tatt inn i slike planer.

Verken loven eller forskriftene har noen nærmere definisjon av begrepet institusjon i denne bestemmelse.

Nedenfor gis en oversikt over institusjonstyper/boliger mht som faller inn under bestemmelsen. Når det gjelder institusjoner presiseres at oppregningen her ikke må betraktes som uttømmende. Hva som skal regnes som boliger med heldøgns omsorgstjenester er definert i forskriften til loven kapittel 7.

Lov om sosiale tjenester:

- institusjoner for rusmiddel-
misbrukere (herunder bo- og arbeids-
kollektiver)
- aldershjem
- bolig for barn og unge under 18 år
som bor utenfor foreldrehjemmet som
følge av behov for særlig omsorg,
herunder avlastningsboliger
- privat forpleining

Sykehusloven/Lov om psykisk helsevern:

- helseinstitusjoner med spesialist-
funksjoner
- sykehus
- psykiatriske institusjoner

Lov om barneverntjenester:

- barne- og ungdomshjem
- mødre hjem

Lov om helsetjenesten i kommunene:

- sykehjem,
- boform for heldøgns omsorg og pleie
- Avviklingsinstitusjoner/tidligere
HVPU-institusjoner

Andre lover:

- fengsler
- attføringsinstitusjoner

Følgende tiltak faller utenfor:

- skoler/internatskoler
- krisesenter
- fosterhjem/forsterkede fosterhjem
- hybelhus/gjennomgangsboliger

- kommunale tiltak for rusmiddel-
misbrukere

TIL KAPITTEL 11 FINANSIERING, EGENBETALING

Til § 11-2 Kommunens rett til å kreve vederlag hos den som mottar ytelsene

Tillegg til pkt 11.2.1 Generelt om bestemmelsen

Det kan ikke kreves vederlag for tjenester som ytes før brukeren er blitt gjort oppmerksom på kommunens rett til å kreve vederlag. Se nærmere om disse regler under pkt 4.2.1.

Rettelse på side 200 pkt 11.2.2

Siste avsnitt strykes og erstattes med følgende:

Av bestemmelsens første ledd fremgår det at det bare er den som mottar tjenesten som kan avkreves vederlag. Dette gjelder både vederlag for opphold i institusjon og bolig med heldøgns omsorgstjenester og vederlag for hjelp i hjemmet. Se nærmere om denne rettelsen i rundskriv I-47/93 under det generelle avsnittet om endringene.

Til § 11-4 Fylkeskommunens rett til å kreve refusjon fra kommunen

Tillegg til pkt 11.4.1 Nærmere om bestemmelsens innhold

Det vises til generelle merknader i rundskriv I-1/93, side 201. Som følge av tilpasningen til ny kommunelov stilles kommunen friere med hensyn til organisering og delegering. Kommunen kan derfor velge hvilken instans som skal kunne søke om inntak i institusjon og vedta kommunal garanti for utgiftene. F eks vil det noen steder kunne være aktuelt å legge slik kompetanse til kommunelegen. For fylkeskommunen er det viktig å forsikre seg om at den som opptrer på vegne av kommunen har den nødvendige fullmakt til å fatte vedtak refusjonskravet tar utgangspunkt i.